

Dosarul nr. 2ra-1438/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (judecător C. Vârlan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători V. Clima, L. Pruteanu și V. Buhnaci)

Î N C H E I E R E

22 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Iulia Sîrcu
Nina Vascan
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de O.M. „Creditplus“ S.R.L., în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de O.M. „Creditplus“ S.R.L. împotriva Alei Bragari cu privire la încasarea datoriei de bază, a dobânzii, a dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor poștale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată; și la cererea reconvențională depusă de Ala Bragari, prin intermediul avocatului Ion Cernolev, împotriva O.M. „Creditplus“ S.R.L. cu privire la declararea nulității clauzelor din contractul de credit pentru consumatori,

împotriva deciziei din 27 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care apelul declarat de O.M. „Creditplus“ S.R.L. a fost respins, iar hotărârea din 20 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost menținută,

c o n s t a t ă :

La 24 mai 2016, O.M. „Creditplus“ S.R.L. a depus o cerere de chemare în judecată (f.d. 2-3) împotriva Alei Bragari cu privire la încasarea sumei de 22 511, 46 lei (10 715 lei cu titlu de datorie de bază; 2 625 de lei cu titlu de dobândă; 1 277, 92 lei cu titlu de dobândă de întârziere; 2 150 de lei cu titlu de penalitate pentru întârziere; 352, 5 lei cu titlu de penalitate pentru notificări; 5 000 de lei cu titlu de penalitate pentru rezilierea anticipată a contractului; 303, 44 lei cu titlu de indexare în baza ratei inflației; și 87, 6 lei cu titlu de cheltuieli poștale) și compensarea cheltuielilor de judecată (2 500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică; 767, 9 lei cu titlu de taxă de stat; și 9 lei cu titlu de comision bancar).

În motivarea acțiunii, O.M. „Creditplus“ S.R.L. a susținut că la 02 mai 2014, a încheiat cu Ala Bragari contractul de credit pentru consumatori nr. 400033/1 din 02 mai 2014, prin care i-a dat Alei Bragari în proprietate suma de 20 000 de lei, iar

aceasta s-a obligat să restituie banii în aceeași sumă și dobânda în sumă totală de 12 816 lei în rate, până în data de 02 mai 2016.

A indicat că la 14 august 2015, 24 august 2015 și 03 septembrie 2015, Ala Bragari a fost înștiințată, prin scrisori recomandate, despre nerespectarea clauzelor contractuale, și somată în privința necesității executării acestora, dar somațiile au rămas fără efect.

A invocat că potrivit pct. 6.3 din contract, în cazul în care Ala Bragari nu rambursează împrumutul, parțial sau total, în termenul de rambursare a creditului, O.M. „Creditplus“ S.R.L. are dreptul să aplice o penalitate contractuală de întârziere în sumă de 50 de lei pentru fiecare zi de întârziere.

De asemenea, a făcut trimitere la posibilitatea aplicării penalității potrivit pct. 6.5, 6.6 și 6.7 din contract, în dependență de întârzierea admisă, cât și la dreptul de reziliere unilaterală a contractului cu încasarea sumelor, potrivit pct. 6.8 din contract.

La 31 octombrie 2016, O.M. „Creditplus“ S.R.L. a depus o cerere (f.d. 33-35) prin care a mărit cuantumul anumitor pretenții (2 267, 64 lei cu titlu de dobândă de întârziere; 126, 54 lei cu titlu de cheltuieli poștale; 495, 36 lei cu titlu de indexare în baza ratei inflației; 787, 37 lei cu titlu de taxă de stat; și 13, 5 lei cu titlu de comision bancar).

În ședința de judecată din 09 martie 2017, reprezentantul O.M. „Creditplus“ S.R.L. a depus o cerere (f.d. 66; 119) prin care a renunțat la pretenția privind încasarea sumei de 495, 36 lei cu titlu de indexare în baza ratei inflației și a mărit cuantumul pretenției privind încasarea dobânzii de întârziere până la suma de 2 276, 64 lei.

În ședința de judecată din 09 martie 2017, reprezentantul Alei Bragari, avocatul Ion Cernolev, a intentat o acțiune reconvențională (f.d. 79-84; 119) împotriva O.M. „Creditplus“ S.R.L. cu privire la declararea nulității pct. 6.3, 6.5, 6.6, 6.7 și 6.8 din contractul de credit pentru consumatori nr. 400033/1 din 02 mai 2014, declararea nulității pct. 3.1 din același contract în partea stabilirii dobânzii anuale de 31% și instituirea dobânzii anuale de 10, 25%.

În motivarea acțiunii reconvenționale, avocatul Ion Cernolev a susținut că rata dobânzii de 31% anual, stabilită prin contractul de credit pentru consumatori nr. 400033/1 din 02 mai 2014, nu se află într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale, ceea ce este contrar art. 869 alin. (1) Cod civil.

Astfel, a invocat nulitatea absolută a pct. 3.1 din contract și a optat pentru reducerea dobânzii până la o rată rezonabilă.

A explicat că potrivit Recomandării Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 privind relația rezonabilă dintre dobânzile practicate pe piața financiară non-bancară și rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, instanța de judecată va considera rezonabilă rata dobânzii calculată conform sumei următoarelor componente: 1) costul atragerii mijloacelor financiare; 2) profitul creditorului de aproximativ o jumătate din costul indicat la pct. 1); și 3) cheltuielile suportate de creditor și costurile aferente menținerii rezervei instituționale, de aproximativ 4-5%.

A notat că în aprilie – mai 2014, rata de bază constituia 3, 5%, astfel încât dobânda de 10, 25% anual ar putea fi considerată rezonabilă pentru perioada respectivă.

În continuare, a invocat că pct. 6.3 și 6.8 din contract constituie clauze abuzive în sensul art. 5 alin. (5) lit. e) Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, or penalitatea de 50 de lei pentru fiecare zi de întârziere și în cuantum de 25% din valoarea împrumutului sunt sume disproporționale în raport cu prejudiciul cauzat de Ala Bragari prin neonorarea obligațiilor contractuale.

În același context, a afirmat caracterul abuziv al pct. 6.5, 6.6 și 6.7 din contract, care prevăd comisioane de recuperare a împrumutului pentru notificări.

A specificat că, clauzele contractuale contestate sunt clauze standard prin prisma art. 712 alin. (1) Cod civil, or O.M. „Creditplus“ S.R.L. nu a prezentat dovezi referitoare la negocierea individuală a acestora cu Ala Bragari.

Prin hotărârea din 20 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 126-134), acțiunea inițială înaintată de O.M. „Creditplus“ S.R.L. a fost respinsă ca neîntemeiată, iar acțiunea reconvențională înaintată de Ala Bragari, prin intermediul avocatului Ion Cernolev, a fost admisă integral. S-au declarat nule pct. 6.3, 6.5, 6.6, 6.7 și 6.8 din contractul de credit pentru consumatori nr. 400033/1 din 02 mai 2014. S-a declarat nul pct. 3.1 din același contract în partea stabilirii dobânzii anuale de 31%, urmând ca aceasta să fie redusă până la 10, 25%.

La 07 decembrie 2017, O.M. „Creditplus“ S.R.L. a declarat apel (f.d. 125) împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 27 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 167-181), apelul declarat de O.M. „Creditplus“ S.R.L. a fost respins, iar hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 28 mai 2018, O.M. „Creditplus“ S.R.L. a declarat recurs (f.d. 183-200) împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, precum și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea inițială să fie admisă integral, iar acțiunea reconvențională să fie respinsă, cu compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului, O.M. „Creditplus“ S.R.L. a invocat incidența temeiurilor prevăzute la art. 432 alin. (2) lit. a)-c) și alin. (4) Cod de procedură civilă.

A susținut că instanțele ierarhic inferioare au decis în mod arbitrar, în lipsa solicitării și fără invocarea temeiurilor legale, să compenseze datoria de bază a Alei Bragari cu alte sume pretinse de O.M. „Creditplus“ S.R.L.

Astfel, a subliniat că instanțele ierarhic inferioare au aplicat în mod eronat art. 572 alin. (2) Cod civil.

A arătat că motivarea instanței de fond privind pretenția de încasare a dobânzii este contradictorie, nefiind clar dacă aceasta a fost admisă, respinsă sau compensată în contul datoriei de bază.

De asemenea, cu referire la rezonabilitatea dobânzii de 30, 04% anual, a invocat că în conformitate cu art. 7 alin. (5) Legea nr. 280 din 22 iulie 2004 cu

privire la organizațiile de microfinanțare, Organizația de microfinanțare stabilește în mod independent condițiile de prestare a serviciilor de microfinanțare.

A indicat că, conform art. 23 alin. (1) Legea nr. 202 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori, Dobânda anuală efectivă care este egală, pe o perioadă de un an, cu valoarea actuală a tuturor angajamentelor (trageri, rambursări și costuri), viitoare sau prezente, convenite de creditor și de consumator, este calculată în conformitate cu formula matematică stabilită în anexa nr. 2.

A menționat că în scopul desfășurării activității de întreprinzător, a atras mijloace financiare purtătoare de dobândă în valută străină, iar dobânda în raport cu consumatorii este stabilită în baza ratei de referință interbancară (CHIBOR), care la 30 aprilie 2014, constituia 11, 32%, iar la 30 aprilie 2015 – 19, 13%.

Din acest punct de vedere, a indicat că potrivit algoritmului din Recomandarea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 privind relația rezonabilă dintre dobânzile practicate pe piața financiară non-bancară și rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, dobânda rezonabilă ar fi de 27, 84%, iar adaosul de 2, 2% ar reprezenta rezerva companiei pentru acoperirea pierderilor.

În această privință, a făcut referire la câteva spețe din jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

În continuare, a afirmat că, contractul de credit pentru consumatori este prin natura sa un contract de adeziune, iar semnarea acestuia de către consumator denotă exprimarea validă a voinței întru nașterea raportului juridic.

A explicat că Legea nr. 280 din 22 iulie 2004 cu privire la organizațiile de microfinanțare este o lege specială în raport cu Codul civil, fiind aplicabilă speței.

A semnalat că instanțele ierarhic inferioare nu au examinat rezonabilitatea dobânzii prin prisma celor trei componente nominalizate și nu au explicat cu suficientă putere de convingere de ce este aplicabilă rata de baza a Băncii Naționale, și nu rata CHIBOR.

A evidențiat că declarând nulitatea pct. 6.5, 6.6, 6.7 și 6.8 din contractul de credit pentru consumatori nr. 400033/1 din 02 mai 2014, instanța de fond a aplicat și a interpretat eronat art. 220 alin. (2), 624 alin. (3) și 719 lit. f) Cod civil, și art. 5 și 7 Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii.

A reliefat că Ala Bragari și-a asumat benevol anumite obligații și nu a invocat în termene proxime dezacordul său cu prevederile contractului.

Consideră că este eronată mențiunea instanțelor ierarhic inferioare privind aplicabilitatea art. 5 alin. (5) lit. e) Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii în raport cu comisiunile de notificare, prevăzute la pct. 6.5, 6.6 și 6.7 din contract, or cheltuielile de notificare nu conțin doar costurile expedierii corespondenței, ci și cheltuielile pentru resurse umane.

A punctat că instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de prioritatea Legii nr. 202 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori, în calitate de act normativ adoptat ulterior, față de Legea nr. 256 din 09 decembrie

2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii.

A susținut că instanțele ierarhic inferioare nu trebuiau să aplice art. 719 lit. f) Cod civil în privința pct. 6.8 din contract, or prin acesta, Alei Bragari nu i s-a promis plata unei penalități.

A notat că este eronat și calculul instanțelor ierarhic inferioare al sumei penalităților.

Totodată, a arătat că, în contradicție cu concluzia instanțelor ierarhic inferioare, prescripția curge separat pentru fiecare rată a împrumutului.

A explicat că nu a solicitat încasarea unei duble penalități, instituind o singură penalitate procentuală din valoarea împrumutului acordat.

La materialele dosarului nu se află probe ce ar releva data la care O.M. „Creditplus“ S.R.L. a recepționat decizia integrală a instanței de apel.

Astfel, recursul a fost declarat în termen.

Examinând admisibilitatea recursului declarat de O.M. „Creditplus“ S.R.L. împotriva deciziei din 27 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ ajunge în mod unanim la concluzia că recursul urmează a fi considerat inadmisibil, din următoarele raționamente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă statuează că Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Potrivit art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare

a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă stipulează că Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Art. 432 alin. (5) Cod de procedură civilă prevede că Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea că judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă garanțiilor unui proces echitabil, consfințite la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe calea recursului pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Totodată, completul reține că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția Curții Europene a Drepturilor Omului, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul notează că argumentele invocate în recurs nu au vocația de a duce la modificarea soluției în prezenta cauză, or acestea nu atestă examinarea

raportului juridic litigios de către instanțele ierarhic inferioare cu încălcarea normelor de drept material și procesual sau a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, neîncadrându-se astfel în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, În cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din raționamentele nominalizate, completul va considera inadmisibil recursul declarat de O.M. „Creditplus“ S.R.L.

Conform art. 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de O.M. „Creditplus“ S.R.L. se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Iulia Sîrcu

judecătorii

Nina Vascan

Luiza Gafton